

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/975/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7614205587
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Tutko
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7614205587.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Tutka a sudcov JUDr. Ladislava Cakociho a JUDr. Adriany Murínovej v právnej veci žalobkyne D. J., Y. J. E., H. Č.. XXX, zastúpenej JUDr. Monikou Marjanovič, advokátkou so sídlom v Košiciach, Urbánkova č. 1562/6, proti žalovanému PROFI CREDIT Slovakia s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Kubániho č. 16, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 7.10.2014 č.k. 10C/38/2014-77 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania v sume 69,91 eura platbou JUDr. Monike Marjanovič, advokátke do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zrušil rozhodcovský rozsudok Slovenského arbitrážneho súdu zo dňa 3.2.2014 sp.zn. 297/11/13 a zároveň odložil jeho vykonateľnosť do právoplatnosti ukončenia konania vo veci samej a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyni na trovách konania sumu 525,36 eura a na súdnom poplatku sumu 99,50 eura, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Týmto rozsudkom rozhodol súd prvého stupňa o návrhu žalobkyne na zrušenie rozhodcovského rozsudku Slovenského arbitrážneho súdu.

Pri rozhodovaní vychádzal súd prvého stupňa zo zistenia, že hore uvedeným rozhodcovským rozsudkom bola žalobkyňa zaviazaná zaplatiť žalovanému sumu 2 892,69 eura, zmluvnú pokutu vo výške 0,065 eura denne a úrok z omeškania vo výške 1,775% ročne zo sumy 80,37 eura od 20.10.2012 do 22.10.2012, zo sumy 44,37 eura od 23.10.2012 do 29.11.2012, zo sumy 79,74 eura od 20.2.2013 do 13.5.2013, zo sumy 80,37 eura od 20.3.2013 do 13.5.2013, zo sumy 79,74 eura od 14.5.2013 do 13.6.2013, zo sumy 80,37 eura od 20.4.2013 do 13.6.2013, zo sumy 79,74 eura od 14.6.2013 do 11.7.2013, zo sumy 80,37 eura od 20.5.2013 do 11.7.2013, zo sumy 79,74 eura od 12.7.2013 do 13.8.2013, zo sumy 80,37 eura od 20.6.2013 do 13.8.2013, zo sumy 79,74 eura od 14.8.2013 do 13.10.2013, zo sumy 80,37 od 20.7.2013 do 13.10.2013, zo sumy 79,74 eura od 14.10.2013 do zaplattenia, zo sumy 80,37 eura od 20.8.2013 do zaplattenia, zo sumy 80,37 eura od 20.9.2013 do zaplattenia, zo sumy 2 652,21 eura od 23.9.2013 do zaplattenia tak, že tento úrok z omeškania a táto zmluvná pokuta spolu neprevýšia sumu 1 500,00 eur a odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom celková suma tohto úroku z omeškania a tejto zmluvnej pokuty dosiahne sumu 1 500,00 eur len 8,5% ročný úrok z omeškania zo sumy 2 892,60 eura do zaplattenia, trovy rozhodcovského konania vo výške poplatku za rozhodcovského konanie 32,40 eura a trovy právneho zastúpenia vo výške 428,46 eura. Ďalej vychádzal súd zo zistenia, že zmluva o úvere

uzavretá medzi účastníkmi o nároku, o ktorom rozhodoval rozhodcovský súd je spotrebiteľskou zmluvou. Účastníci konania uzavreli úverovú zmluvu dňa XX.X.XXXX, na základe ktorej bol žalobkyni schválený revolvingový úver vo výške 1 500,00 eur so splatnosťou po dobu 48 mesiacov s výškou mesačnej splátky 80,37 eura. Dňa XX.X.XXXX bola uzavretá aj rozhodcovská zmluva, ktorá nie je súčasťou úverovej zmluvy a nenachádza sa na tej istej listine.

Na základe uvedených zistenia a po vykonanom dokazovaní dospel súd prvého stupňa k záveru, že nárok žalobkyne je dôvodný. Po preskúmaní rozhodcovskej zmluvy dospel súd k záveru, že ide o zmluvu neprimeranú, ktorá bola uzatvorená medzi účastníkmi v tej istý deň ako zmluva o úvere. Bola uzavretá vo formulárovej podobe, ktorú predkladal žalovaný žalobkyni, nebola teda individuálne dojednaná a jej obsah žalobkyňa nemohla ovplyvniť. Dopĺňali sa len údaje ako je meno, bydlisko, dátum narodenia. Žalovaný mohol na základe tejto rozhodcovskej zmluvy vec predložiť na prejednanie rozhodcovskému súdu, ktorý sám určil a vylúčil tak súd, ktorý by bol inak príslušný. Vychádzajúc z komplexnej úpravy rozhodcovskej zmluvy považoval súd túto v celosti za neprijateľnú, spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, v neprospech spotrebiteľa. Rozhodcovskú zmluvu preto považoval za nekalú, postihnutú sankciou absolútnej neplatnosti podľa § 53 Občianskeho zákonníka. Bol toho názoru, že pokiaľ je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany, nie sú žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Rozhodcovskú doložku považoval za neplatnú aj v zmysle ust. § 8 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní, podľa ktorého zmluvné strany sa v rozhodcovskej zmluve môžu dohodnúť na osobe rozhodcu alebo na postupe jeho dodatočného ustanovenia. Rozhodcovskú zmluvu považoval za neplatnú aj z dôvodu, že subjekt, ktorý má rozhodovať v rozhodcovskom konaní je oprávnený určiť výlučne žalovaný. Uvedené spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníka rozhodcovského konania v neprospech spotrebiteľa. V prejednávanej veci sa rozhodcovské konanie uskutočnilo na rozhodcovskom súde podľa výberu žalovaného bez toho, aby tento výber mal žalobca mal možnosť akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť. Vzhľadom na uvedené mal súd za to, že rozhodcovská zmluva je neprijateľnou podmienkou a teda absolútne neplatnou zmluvnou podmienkou, vzhľadom na jej rozpor s ustanoveniami o spotrebiteľských zmluvách a ustanoveniami Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Rozhodcovský súd preto nemohol rozhodnúť na základe tejto doložky a teda nemal právo zvoliť si konať. Keďže rozhodcovská doložka v danej veci núti spotrebiteľa podrobiť sa v prípade sporu výlučne rozhodcovskému konaniu, je v rozpore s dobrými mravmi a teda je neplatná aj podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Vykonaným dokazovaním teda súd mal za to, že návrh podaný zo strany žalobkyne je dôvodný. Dôvodom zrušenia rozhodcovského rozsudku podľa názoru je skutočnosť, že rozhodcovský súd rozhodol o veci na základe neplatnej rozhodcovskej doložky. Rozhodcovský súd podľa jeho názoru nemohol rozhodnúť na základe tejto doložky a teda nemal právomoc vo veci konať. Súd návrhu žalobkyne preto vyhovel a rozhodcovský rozsudok zrušil. V zmysle ust. § 48 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku do právoplatného skončenia konania. Bol toho názoru, že odkladom vykonateľnosti sa predíde možnému navyšovaniu nákladov, ktoré by mohli vzniknúť prípadnou exekúciou rozhodcovského rozsudku.

Výrok o trovách konania odôvodnil s poukazom na ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov konania spočívajúcu v trovách právneho zastúpenia. Vzhľadom na to, že žalobkyňa je oslobodená od platenia súdneho poplatku a v konaní bola úspešná, uložil žalovanému zaplatiť aj súdny poplatok podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V odvolaní uviedol, že súd nedostatočne vyhodnotil obsah a spôsob uzatvárania rozhodcovskej zmluvy, kedy nedôvodne tvrdí, že rozhodcovská zmluva ho zbavuje možnosti brániť sa pred všeobecným súdom a pod. Rovnako podľa jeho názoru súd dospel k nesprávnemu záveru o tom, že rozhodcovská zmluva má spôsobovať značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strany v neprospech spotrebiteľa. Podľa jeho názoru v rozsudku je nepreskúmateľné, v čom konkrétne má spôsobovať uzavretá rozhodcovská zmluva značnú nerovnováhu v právach a povinnosti zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Ďalej bol toho názoru, že súd nesprávne v rozpore s podaným vyjadrením ponechal stranám mechanizmus, za ktorého sa rozhodcovská zmluva uzatvára. Individuálny charakter má rozhodcovská zmluva vďaka spôsobu jej konštituovania, t.j. predpokladania jej vzniku. V tejto súvislosti sa vôbec súd nezaoberal tým, či žalobkyňa mala možnosť ovplyvniť uzavretie rozhodcovskej zmluvy nielen z hľadiska nepodpisania danej zmluvy,

ale práve z hľadiska toho, že možnosť odmietnuť uzavretie rozhodcovskej zmluvy a jej využitie boli výslovne v texte rozhodcovskej zmluvy spomenuté. Na základe takto obsiahnutého poučenia o možnosti neuzavrieť rozhodcovskú zmluvu a o tom, že takýto úkon nemá vo vzťahu k poskytnutiu úveru žiadne účinky predstavuje jej uzavretie slobodne a jednoznačne vyjadrenú vôľu spotrebiteľa, ktorá ovplyvňuje obsah vzájomného vzťahu s dodávateľom. Práve tým, že žalobkyňa mohla fakticky a nezávisle ovplyvniť obsah vzájomných vzťahov s dodávateľom, ale len na základe vlastného úkonu, rozhodcovská zmluva mohla vzniknúť, nadobúda rozhodcovská zmluva povahu individuálneho právneho úkonu. Je zjavné, že žalobkyňa mohla vlastným úkonom ovplyvniť existenciu rozhodcovskej zmluvy a teda jej obsah vzájomného vzťahu s ním. Má za to, že vlastným úkonom mohla ovplyvniť aj existenciu rozhodcovskej zmluvy, a teda aj obsah vzájomného vzťahu s ním. Rozhodcovská zmluva podľa jeho názoru teda spĺňa charakter individuálneho ustanovenia a nemôže byť preto neprijateľnou podmienkou. Ďalej poukázal na skutočnosť, že z napadnutého rozsudku nevyplýva v prvom rade označenie žiadneho zákonného ustanovenia, podľa ktorého by rozhodcovské konanie v spotrebiteľskej veci nemohol začať veriteľ. Súd v tomto prípade vyvodzuje neprijateľnosť, ktorá vyplýva z dôsledku začatia rozhodcovského konania veriteľom, kedy spotrebiteľ má stratiť právo brániť sa voči nárokom na všeobecnom súde. Takáto argumentácia znamená, že neprijateľnosť nastáva až začatím daného konania. Takýto záver je podľa jeho názoru nesprávny, pretože ak je niečo absolútne neplatné, potom je to neplatné od začiatku. Z toho je zrejmé, že spájaním neprijateľnosti zmluvnej podmienky s výkonom práv v nej neobstojí a rozhodcovská zmluva nebude neplatnou preto, ak konanie začne dodávateľ. Súd v napadnutom rozsudku tvrdí neprijateľnosť rozhodcovskej zmluvy, avšak zistiť, aké konkrétne skutkové okolnosti spôsobujú značnú nerovnováhu v postavení účastníkov v sporovanej rozhodcovskej zmluve je podľa napadnutého rozsudku nemožné. Na to, aby súd mohol dospieť k takému záveru je potrebné určiť, že je tu nejaká nerovnováha v právach strán, táto nerovnováha dosahuje intenzitu hrubej nerovnováhy a súčasne na úkor spotrebiteľa. Z napadnutého rozsudku nie je možné nič takéto zistiť. Z odôvodnenia nemožno zistiť, aké právo sa povinnému uzavretím rozhodcovskej zmluvy malo odňať či obmedziť. Teda aké výhodnejšie postavenie by mal spotrebiteľ, ak by sa postupovalo v konaní pred súdom, čo by bol stav, ak by neexistovala rozhodcovská doložka vôbec. Argument súdu, že rozhodcovská zmluva je neplatná aj preto, že subjekt, ktorý má spor rozhodovať v rozhodcovskom konaní je určený ním, je nepreskúmateľným. Formuláciu rozhodcovskej zmluvy pripravil síce, avšak táto skutočnosť sama o sebe nespôsobuje právne účinky medzi účastníkmi konania. Záver súdu by odporoval aj ustanoveniam o spôsobe vzniku zmluvy, ktorý predpokladá, že jedna strana dá návrh na uzavretie zmluvy a druhá strana ho buď akceptuje alebo nie.

Žalobkyňa vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. Zastáva názor, že ako spotrebiteľovi jej bola odňatá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom a vo všetkých prípadoch, ak žalovaný ako dodávateľ podá voči nej žalobu na rozhodcovskom súde.

Na základe podaného odvolania odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúceho podľa § 212 ods. 1, 3 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania, postupom podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Odvolací súd je v prejednávanej veci toho názoru, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, ak dospel k záveru o neplatnosti rozhodcovskej doložky, ktorý následne aj správne právne posúdil, ak žalobe vyhovel. Ani počas odvolacieho konania nedošlo k zmene skutkového ani právneho stavu, preto odvolací súd na skutkové zistenia a právne normy, ktoré použil súd prvého stupňa poukazuje a v celom rozsahu sa s nimi stotožňuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

K odvolaniu žalovaného je potrebné uviesť, že toto nemožno považovať za dôvodné, ak vychádzal z názoru, že uzavretie rozhodcovskej zmluvy predstavuje slobodne a jednoznačne vyjadrenú vôľu žalobkyne.

Pri právnej úprave spotrebiteľských zmlúv zákon vychádza zo zásady ochrany spotrebiteľa ako tzv. slabšej zmluvnej strany (toto postavenie vyplýva zo skutočnosti, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a vyjednávacjej pozície v slabšom postavení a nemá možnosť individuálne ovplyvniť obsah zmluvy vopred pripravenej dodávateľom), a tiež zo zásady neprípustnosti zneužívania monopolného postavenia dodávateľov ako tzv. silnej zmluvnej strany. V ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka zákonodarca vymedzil všeobecnú zásadu, podľa ktorej spotrebiteľské zmluvy nesmú

obsahovať také ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, v neprospech spotrebiteľa (tzv. neprijateľné podmienky). To neplatí iba v prípade, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa však nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, a nemohol ovplyvniť ich obsah (§ 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka neprijateľnou podmienkou uvedenou v spotrebiteľskej zmluve je aj ustanovenie, ktoré vyžaduje v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Z cit. ustanovenia vyplýva, že medzi neprijateľné podmienky Občiansky zákonník príkladmo zahŕňa aj dojednanie rozhodcovskej doložky, vyžadujúceho od spotrebiteľa riešenie sporov s dodávateľom výlučne v rozhodcovskom konaní.

Ak žalovaný namietal, že rozhodcovská zmluva nenúti žalobkyňu ako spotrebiteľa podriaďiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu je potrebné uviesť, že ide len o iluzórnu možnosť spotrebiteľa vybrať si spôsob riešenia prípadného sporu s dodávateľom, pretože vo väčšine prípadov (ak nie vo všetkých) je to práve dodávateľ, ktorý ako prvý využije možnosť riešenia sporu rozhodcovským súdom. Rozhodcovská doložka, ktorá má založiť legitimitu pre exekučný titul (tak ako aj v tomto prípade) znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom, ak dodávateľ ešte predtým podal žalobu na rozhodcovskom súde. Takto dochádza k značnej nerovnováhe v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Rovnako za dôvodné nemožno považovať tvrdenie žalovaného, že rozhodcovská zmluva a jej následky boli individuálne dojednané.

Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu, čo je práve prípadom typových rozhodcovských zmlúv. Rozhodcovská zmluva, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informáciu o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (uznesenie MS SR 6MCdo 9/2012). Žalovaný v konaní pred súdom prvého stupňa ani v odvolacom konaní nepreukázal, že v tomto konkrétnom prípade bola rozhodcovská doložka individuálne dojednaná.

Vzhľadom na uvedené treba považovať za správny záver súdu prvého stupňa, že dojednanie rozhodcovskej doložky je pri spotrebiteľskej zmluve neprijateľnou zmluvou podmienkou, ktorá je absolútne neplatná, a preto nebola založená ani právomoc rozhodcovského súdu. Neplatná rozhodcovská doložka nemôže založiť právomoc rozhodcovského súdu na prejednanie sporov medzi účastníkmi a rozhodcovský rozsudok bol tak vydaný v rozpore so zákonom, a preto žalobu žalobkyne treba považovať za dôvodnú.

Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že nie sú dané žalovaným uvádzané odvolacie dôvody, preto odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Výrok o trovách odvolacieho konania vyplýva z ust. § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., podľa ktorých právo na náhradu trov odvolacieho konania má úspešný účastník, v danom prípade žalobkyňa, preto jej súd priznal náhradu trov konania spočívajúcu v trovách právneho zastúpenia a to za 1 úkon právnej pomoci - vyjadrenie k odvolaniu podľa § 13a ods. 1, vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v sume 61,87 eura a k tomu je potrebné prirátat' 1 x režijný paušál v sume 8,04 eura.

Uvedené rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.